

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΔΕ ΑΜΙΤΣΙΣ

I Σ Π A N I A

Ἐγώ τογεναν καὶ γελῶ.

— Δὲν πιστεύετε; ἔξηκολούθησεν ὁ φύλαξ, εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητος. Δὲν εἶναι περισσότερον ἀπὸ μίαν ἑδομένην, διὰ νὰ σᾶς ἀναχρέψω ἐν συμβάν, ὅπου ἡλθεν ἔνας κομψύμενος τῆς Μαδρίτης μὲ τὴν γυναικά του. Ἐνῷ ἀνέβαιναν τὴν κλίμακα, κατηγοροῦσαν τὴν πόλιν, τοὺς στενοὺς της ἀρόματας καὶ τὰ μαῦρα σπίτια της. "Οταν ἐπρόβαλαν εἰς τὸ παράθυρον τοῦτο, καὶ εἴδαν τοὺς ἀρχαῖους ἐκείνους πύργους ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν κοιλάδα, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχυτης τοῦ Τάγου, μὲ ἡρώτησαν τί πρᾶγμα ἦσαν, καὶ ἐγὼ τοὺς ἀπήντησα: «τὰ παλάτια τῆς Γαλιάνας.»"Ω! τί ὥραια παλάτια!» ἐφώναξαν καὶ ἡρότησαν νὰ γελοῦν, καὶ ἐγύρισαν τὸ πρόσωπόν των ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Διάτι; Διάτι δὲν ἔγνωρίζαν τὴν ιστορίαν. Τώρα οὔτε τείς, οὐδετέρω, τὴν γνωρίζετε, ἀλλὰ σεῖς εἰσθε ἔνος καὶ τὸ πρᾶγμα διαφέρει. Μάθετε λοιπὸν ὅτι ὁ μέγας αὐτοκράτωρ Καρλομάνιος, ὅταν ἡτο πολὺ νέος ἦλθεν εἰς Τόλην. Τότε ἐβασίλευεν ὁ βασιλεὺς Γαλάφρος καὶ κατοικοῦσε εἰς τὸ παλάτιον ἐκεῖνο. Ὁ βασιλεὺς Γαλάφρος εἶχε μίαν θυγατέρα ἡ οποία ὠνομάζετο Γαλιάνα, ὧραια σὰν ἄγγελος, καὶ ἐπειδὴ δι Καρλομάνιος ἐφιλοξενήθη ἀπὸ τὸν Βασιλέα καὶ ἔβλεπε καθεὶς ἡμέραν τὴν πριγκηπέσσαν, τὴν ἡγάπησε μὲ δῆλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του, ἐπίσης καὶ ἡ πριγκηπέσσα αὐτού. Ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχεν ἔνας ἀντερχοστής, καὶ ὁ ἀντερχοστής αὐτὸς ἡτο ὁ βασιλεὺς τῆς Γουαδαλαγιάρας, ἔνας ἀράπης γίγας, δυνατὸς σὰν τὸν Ἡρακλῆ καὶ γενναιόψυχος σὰν λεοντάρι. Ὁ βασιλεὺς αὐτὸς διὰ νὰ κατορθώνῃ νὰ βλέπῃ τὴν πριγκηπέσσαν χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν, εἶχε ἀνοίξει ἐν δρόμον ὑπόγειον, ὃ οποῖος ἐπήγανε οὔτε πολὺ, οὔτε ὀλίγον ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Γουαδαλαγιάρας μέχρι τοῦ παλατίου. Ἀλλὰ τί μὲ τοῦτο; ἡ πριγκηπέσσα δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸν ιδῇ οὔτε ζωγραφιστὸν καὶ πάντοτε δσάκις ἤρχετο τὸν ἀπεδιώκει κακὴν κακῶς. Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς περισσότερον ἐφωτεύμένος δὲν ἐπαυσε νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ ἐγίνετο τόσον ὄχληρός, ὡστε δι Καρλομάνιος, ὃ ὅποιος καθὼς εἰζένερετ δὲν ἡτο ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ὑπερχωροῦν εὐκόλως, ἔχασε τὴν ὑπομνήμην, καὶ διὰ νὰ δώσῃ μιὰ γιὰ πάντα τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τὸν ἐκάλεσεν εἰς μονομαχίαν. Ἐμονομάχησαν. Ἡ πάλη ἡτο τρεμερή, ἀλλ᾽ ὁ μαῦρος, μολονότι ἡτο ἔνας γίγας, ἐνικήθη, καὶ ἐπεισενεκρός. Τότε δι Καρλομάνιος τοῦ ἐκοψε τὸ κεφάλι καὶ τὸ κατέθεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς ἐρωμένης του ἡ ὅποια ἐδέγηθη τὴν εὐγενῆ προσφοράν, ἐγίνετο ξοστικὴν καὶ σύζυγος τοῦ πρίγκηπος καὶ ἀνεγώρησε μαζῆ του εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἀνεκπορύθη αὐτοκράτειρα.

— Καὶ τὸ κεωσάκι τοῦ μαύρου;

— "Εγετε όρεξιν να γελάσετε, άλλ έγω σας διηγούμενοι πράγματα σλήθηνα." Βλέπετε έκει κατώ, είς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς πόλεως, έκεινο τὸ ἀρχαῖον κτίριον : εἶναι ή έκλησιά του ἄγιου Γινέας. Καὶ εἰζεύρετε τι εἶναι έκει μέσα ; έκει μέσα εἶναι τίποτε περισσότερον τίποτε διλγότερον, ή θύρα ἐνὸς ὑπογείου, τὸ διποίον ἔκτεινεται ἡώς τρεῖς λεύκης ἔξω ἀπό τὸ Τόλητον. Δὲν τὸ πιστεύετε. 'Ακούσατε. Εἰς τὸ μέρος ὃπου εὑρίσκεται τώρα ή ἐκκλησία του ἄγιου Γινέας, ὑπῆρχεν ἄλλοτε, προτοῦ νὰ εἰσβάλλουν εἰς τὴν Ἰσπανίαν οἱ "Αρχαῖοι" ἔνα παλάτι στοιχειωμένο. Κανεὶς βασιλεὺς δὲν εἶχε ποτὲ τὸ Θάρρος νὰ ἔμπη ἔκει, καὶ ἐκεῖνοι δὲ ἴσως, οἱ διποίοι θάτικαν τὸ Θάρρος αὐτό, δὲν ἔμβηκαν, διότι, κατὰ τὴν παράδοσιν, διπρῶτος ὅπου ἦθελε διακεῖται τὸ κατώφλιον ἔκεινο, θάτικαν ταστροφὴ τῆς Ἰσπανίας. 'Επὶ τέλους ὁ βασιλεὺς Ροδρίγος

προτού ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν μάχην τῆς Πουαξιλέτης, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θά εὑρισκεν ἐκεῖ μέσα θησαυρὸν διὰ νὰ πολεμήσῃ τοὺς "Αρκάς, διέταξε νὰ σπάσουν τὰς θύρας καὶ ἐμβῆκεν ἀκολουθῶν τοὺς στρατιώτας του, οἱ δύοις τοῦ ἐγέντιζον τὸν δρόμον. Μὲ μεγάλον κόπον προφύλαξσοντες τὰς λαμπάδας ἀπὸ τὸν ὄφελο τοῦ ἀνέμου, ὁ δύοις ἐψυσσεις εἰς τὰς ὑπογείους στοχας, ἔφθασαν εἰς ἐν μυστηριῶδες ἀωμάτιον, εἰς τὸ δύοις εὐρῆκαν ἐν κιβώτιον, μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν : «Δύοις μὲ ἀνοίξῃ, θά τὴν θούματα». Οἱ βασιλεὺς διέταξε νὰ τὸ ἀνοίξουν. Μὲ μεγάλον κόπον κατέθρωσαν νὰ τὸ ἀνοίξουν, ἀλλ᾽ ἀντὶ γρυποῦ καὶ ἀιχματικῶν, εύρηκαν μίαν εἰκόνα τυλιγμένην κυλινδρικῶς, παριστάνουσαν "Αρκάς ὡπλισμένους καὶ ὑποκάτω αὐτὰ τὰ λόγια : «Η Ισπανία θὰ καταστραφῇ ἐντὸς ὀλίγου ἀπ' αὐτούς». Τὴν ιδίαν ἐκείνην νύκτα ἔγινε φοβερὰ τρικυμία, τὸ στοιχειωμένο παλάτι κατέπεσε καὶ ὑστεροῦν ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν οἱ "Αρκάς εἰσῆλθον εἰς τὴν Ισπανίαν. Φχίνεται ὅτι δὲν πιστεύετε !

— Μηδὲ τί λόγος ! Ήως δὲν πιστεύω !

— Αυτή ή ιστορία συνδέεται μὲ μίαν ἀλλην. Γνωρίζετε, χωρὶς ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ κόμης Ἰουλιανὸς διεικῶν τὸ φρούριον τῆς Κεύτας, ἐπρόσωσε τὴν Ἰσπανίαν, ἀφήσας τοὺς "Ἀρχαρχας νὰ διαβοῦν, ἐνῷ ἡμιποροῦσε νὰ τοὺς κλείσῃ τὴν ἴσοδον: ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γνωρίζετε ἡιατὶ ὁ κόμης Ἰουλιανὸς ἔγινε προδότης. Ο κόμης Ἰουλιανὸς εἶχε μίαν κόρην εἰς τὸ Τόλητον καὶ αὐτὴ ἡ κόρη ἐπήγανε καθε ἡμέραν εἰς τὸν Τάγον καὶ ἐλούετο, μαζῇ μὲ ἄλλας φίλας της. Κατὰ δυστυχίαν, τὸ μέρος, ὅπου ἐπήγαναν καὶ ἐλούοντο, καὶ τὸ ὅποιον σήμερον ὄνομαζεται: «Los baños de la Cava», ἦτο πλησίον εἰς ἕνα πύργον, εἰς τὸν ὅποιον ὁ βασιλεὺς Ροδρίγος ἐσυνειθίζει νὰ περνᾷ τὰς ὥρας του, ὅταν δὲν εἶχε νὰ κάμη τίποτε. Μίαν ἡμέραν ἡ κόρη του κόμητος Ἰουλιανοῦ, ἡ ἥπια ωνομάζετο Φλωρίνδα, κουρσομένη ἀπὸ τὸ λουτρόν, ἐκκρίθησεν εἰς τὴν Ὀζηνην τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἶπεν εἰς τὰς συντρόφους της: «Ἐλέχτε ἐδῶ νὰ 'δοῦμε παιά ἔχει ὠρχιστέραν κυήμην». «Εὔχαριστως», ἀπήντησαν ἐκεῖναι, καὶ ἀμέσως ἐκάθησαν τριγύρῳ τῆς Φλωρίνδας καὶ ἤργισαν νὰ δεινύσουν τὰ κάλλη των. 'Αλλ' ἡ Φλωρίνδα τὰς ὑπερτεροῦσεν ὅλας, καὶ δυστυχώς, τὴν στιγμὴν ἀκορίθως, ὅπου ἔλεγκεν εἰς τὰς ἀλλας: «Βλέπετε;» ὁ βασιλεὺς Ροδρίγος ἐκύτταξεν ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ εἶδε τὰ παντα. Νέες, τολμηρός ὅπως ἦτο, ἡμιπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε! ἐπῆρε ἀμέσως φωτιὰ σὰν μπαρούτι, ἤγγαπησε τὴν ὥραιαν Φλωρίνδαν, τὴν ἡπάτησε καὶ ἐπειτα τὴν ἐγκατέλειψε καὶ ἐκ τούτου ἡ μανιά τῆς ἐκνικήσεως του κόμητος Ἰουλιανοῦ, ἡ προδοσία, ἡ εἰσβολὴ τῶν Ἀρχαρχών.

Ἐγτεῦθι ἐνόμισα ὅτι ἀρχετὸς εἶγον ἀκούσει. "Εἴων εἰς τὸν φύλακα δύο βασιλικά, ἄτυκη ἔλκει καὶ ἐθετεῖ εἰς τὸ θυλάκιον του μετ' ἀξιοπρεποῦς ὑφους, καὶ ρίψεις ὑστάτων θλέμψῃ ἐπὶ τοῦ Τελήτου, κατῆλθον.

Τότε ή ὥρα τοῦ περιπάτου· ή κυρία οὖς, εὐρεῖα μάδια τόσον, όσον ἔξηρκει διὰ τὴν διόδον μικρές ἀμάξης, τότε πλήρης ἀνθρώπων. Θά κασσιν οὐχὶ πλέον τῶν ἐκτὸν προσθώπων. οὐλλ' ἐφρίνοντο ὡς μέγα πλῆθος. Ἐρρέκυκε, τὰ μαχαίριά
ἥργιζεν νὰ κλείσουν, ἀραιά δὲ φῶτα ἐδὼ κ' ἐκεῖ ἐφρίνοντο.
Ἐπηγγ καὶ γευματίσω καὶ ἔξηλθον ἀμέσως διὰ νὰ μὴ γέσω
τὸ θέρικα τοῦ περιπάτου.

"**Ἔτοι** νύξ. "Αλλος φωτισμὸς δὲν ὑπῆρχεν, εἰκὴ τὸ φέγγος σελήνης. Τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων δὲν διεκρίνοντο. 'Ενό-

μίζον ὅτι εύρισκομαι ἐν τῷ μέσῳ λιτανείας φαντασμάτων. Κατελήφθην ὑπὸ μελαγχολίας.

— Νὰ σκέπτωμαι ὅτι εἴμαι μόνος, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν πόλιν δὲν ὑπάρχει ἔνας ἄνθρωπος νὰ μὲ γνωρίζῃ, ὅτι ἐὰν ἀπέθνησκον τὴν στιγμήν ταύτην, δὲν θὰ εύρισκετο κανεὶς νὰ εἴπῃ : «ὁ καῦμένος, ὃτο καλὸς ἄνθρωπος!»

Ἐθέλεπον νὰ διέρχωνται νεανίαι εὕθυμοι, σίκουγενειάρχαι μὲ τὰ παιδάκια των, σύζυγοι, ἢ ἔχοντες ὕφος συζύγου, μὲ μίαν ώραίν γυναικούλαν εἰς τὸν βραχίονα των. «Ολοι εἴχον μίαν συντροφιάν, ώμιλουν, ἔγέλων καὶ διήρχοντο χωρὶς καν νὰ μὲ κυττάζουν.

Πόσον ἥμην μελαγχολικός.

Πόσον θὰ ἥμην εύτυχής, ἐὰν ἐν παιδίον, εἰς ἐπαίτης, εἰς ἀστυνομικὸς κλητήρος ἥρχετο νὰ μοι εἴπῃ :

— Κύριε, μοῦ φαίνεται ὅτι σᾶς γνωρίζω!

— Εἶναι ἀδύνατον, εἴμαι ζένος, δὲν ἥλθον ποτὲ εἰς τὸ Τόλητον, ἀλλὰ δὲν πειράζει, μὴ φεύγης, στάσου, ἡς ὀμιλήσωμεν ὄλιγον, εἴμαι μόνος!

Εἰς καλὴν ὄραν ἐνθυμήθην ὅτι ἐν Μαδρίτη μοὶ εἴχε δοθῆ μία συστατικὴ ἐπιστολὴ πρὸς ἓν κύριον ἐκ Τολήτου. «Ετρεξα εἰς τὸ ζενοδοχεῖον, τὴν ἔλασθον καὶ εἶπον νὰ μὲ δόηγήσωσιν εἰς τὴν σίκιάν του. Εὔρον τὸν κύριον, ὅστις μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως. «Οταν ἤκουσα νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά μου, ἡσθάνθην τόσην χαράν, ώστε παρ' ὄλιγον νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ. Ἡτο ὁ κύριος Ἀντώνιος Γκαρκαρέας, συγγραφεὺς μιᾶς καλῆς «Ιστορίας τοῦ Τολήτου». Διήλθομεν τὴν ἐσπέρην μαζῇ. Τὸν ἡρώτησα περὶ ἑκατὸν πραγμάτων καὶ μοὶ ωμίλησε περὶ χιλιών, καὶ μοὶ ἀνέγνωσε μερικάς λαμπράς σελίδας ἐκ τοῦ βιβλίου του, εἰς ὃν ἐγγέρισα καλλίτερον τὸ Τόλητον παρὰ ἐὰν ἔμενον ἐν αὐτῷ ἔνα μῆνα. Η πόλις εἶναι πτωχή, εἶναι πλέον ἡ πτωχή, νεκρός. Οἱ πλούσιοι τὴν ἐγκατέλειψαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐν Μαδρίτῃ. Οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἡκολούθησαν τοὺς πλούσιους. Εμπόριον δὲν ὑπάρχει. Η κατασκευὴ ἐγχειρίδιων καὶ μαχαιρῶν, μόνη βιομηχανίκη, ἡτις ἀκμάζει, συντηρεῖ ἑκατοντάδα τινὰ σίκουγενειῶν, ἀλλὰ δὲν εἰναι ἀρκετὴ διὰ τὴν πόλιν. Η δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι παρημελημένη. Ὁ λαός εἶναι νωθρός καὶ ἀθλιός, ἀλλὰ δὲν ἀπώλεσε τὸν ὡραῖον ἀρχαῖον χαρακτήρα. Ὁπως δόλοι οἱ λαοὶ τῶν μεγάλων πόλεων, αἰτινες παρηκμασαν, εἶναι ὑπερήφανος καὶ ἴπποτικός. Ἀποστέρεται τὰς εὐτελεῖς πράξεις. Δικάζει διὰ τῶν ἴδιων χειρῶν, δὲν δύναται, τοὺς δολοφόνους καὶ τοὺς κλέπτας καὶ μολονότι διοικήσει Ζορίλλας, ἐν τινὶ φᾶσῃ αὐτοῦ τὸν ἀπεκάλεσεν ἀνευ μεταφορᾶς λαὸν βλάσκα, δὲν εἶναι τοισῦτος. Εἶναι ἔξυπνος καὶ τολμηρός. Συμμετέχει τῆς σοσιαρότητος τῶν βορείων Ισπανῶν καὶ τῆς ζωηρότητος τῶν μεσημβρινῶν Ισπανῶν. Εἶναι δέ μέσος δρος μεταξὺ Καστιλιανῶν καὶ Ανδαλουσίων. Όμιλει τὴν Ισπανικὴν μὲ γάριν, μὲ περισσότεραν ποικιλίαν φθόγγων ἡ δὲ λαός τῆς Μαδρίτης, μὲ ὄλιγωτέρων γαλάρωσιν ἡ δὲ λαός τῆς Κορδούνης καὶ τῆς Σεβίλλης. Ἀγαπᾷ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν. Εἶναι ὑπερήφανος ὅτι συγκαταριθμεῖ μεταξὺ τῶν ταγματαρχῶν του τὸν γλυκὸν Γαρκίλασον δὲ λὰ Βέγκα, ἀναμυροφωτὴν τῆς ισπανικῆς ποίησεως, καὶ τὸν ὁζὺν τὸν Φραγκίσκον δὲ Ρόγιας, συγγραφέα τοῦ «Garcia del Castañar», καὶ ἐπιστρέπει ὅτι βλέπει νὰ συρρέωσι παρ' αὐτῷ καλλιτέγναι καὶ ἐπιστήμονες ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, διὰ νὰ σπουδάσουν τὴν ιστορίαν τριῶν λαῶν καὶ τὰ μνημεῖα τριῶν πολιτισμῶν.

‘Αλλ’ εἰσισθῆποτε καὶ ἂν εἴναι δὲ λαός, τὸ Τόλητον εἶναι νεκρόν. Η πόλις τοῦ Βάρηπα, τοῦ Ἀλφόρου τοῦ Μπράχου καὶ τοῦ Παδίλλα, δὲν εἴναι πλέον ἡ τάφος.

‘Αφ’ ἡς ἐποχῆς Φιλιππος ὁ Β’ τῆς ἀφήρεσε τὸ στέμμα τῆς πρωτευούσης, ἔξηκολεύθησε πάντοτε καταπίπτουσα καὶ καταπίπτει ἀκόμη, καὶ φθίνει ὄλιγον κατ’ ὄλιγον, μόνη ἐπὶ τῆς καρυφῆς τοῦ μελαγχολικοῦ της ὅρους, ὡς εἴς σκελετὸς

ἐγκαταλειμμένος ἐπὶ τυγχανούσαν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης.

‘Ολίγον πρὸ τοῦ μεσογυατίου ἐπέστρεψε εἰς τὸ ζενοδοχεῖον. ‘Η σελήνη ἔλαχιπεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ’ ἐπειδὴ κατὰ τὰς σεληνοφωτους νύκτας μολονότι εἰς τοὺς στενοὺς ἐκείνους δρόμους δὲν διεισδύει τὸ φῶς τοῦ ἀργυροῦ ἀστέρος, οἱ φανοὶ τῆς πόλεως δὲν ἀνάπτονται, ἐδέησε νὰ περιπατῶ φυλακητί, ὅπως ὁ κλέπτης, ἐν τῇ σίκιᾳ τοῦ ἐγκλήματος.

Ἐχων τὴν κεφαλὴν μου πλήρη φανταστικῶν ωδῶν, εἰς τὰς ὄποιας περιγράφονται οἱ δρόμοι τοῦ Τολήτου, διασχιζόμενοι τὴν νύκτα ὑπὸ ἴπποτῶν, τυλιγμένων εἰς τοὺς μανδύας των, οἱ δρόμοι τραχωδοῦν ὑπὸ τὰ παράθυρα τῶν ἐρωμένων των, μονομαχοῦν, φονεύονται, ἀνέρχονται διὰ κλίμακος εἰς τὰς σίκιας καὶ ἀρπάζουν τὰς νεάνιδος, ἐφανταζόμην ὅτι ἡ θελον ἀκούει τὴν κιθάρας καὶ κλαγγήν ξιφῶν καὶ σίμωγχορραγούντων.

Τίποτε ἔξι δόλων τούτων!

Οἱ δρόμοι ἥσαν μονήρεις καὶ σιωπηλοὶ καὶ τὰ παράθυρα σκοτεινά, καὶ μόλις ἥκουετο ἀπὸ καριόν εἰς καριόν, εἰς τὰς γωνίας καὶ ἡ εἰς τὰ σταυροδρόμια ἔλαχφος τις θύρων ἥδη απαθητικόν τις ψίθυρος, δὲ ποτὲ εἴκεντει.

“Εφίκσα εἰς τὸ ζενοδοχεῖον χωρὶς νὰ ἀρπάξω καμμίαν κόρην τοῦ Τολήτου, τὸ δόπιον ἥδουντο νὰ ἔχῃ τι τὸ δυσάρεστον, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ μού ἀγοῖξουν ὅπην τινὰ εἰς τὴν κοιλίαν, τὸ δόπιον ἀναμφιθίσλως είγεται τὸ παρήγορον.

Τὴν πρωιάν τῆς ἐπιούσης ἐπεσκέψθην τὸ λαμπρὸν κτίριον τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἀγίου Σταυροῦ, τὸν ναὸν τῆς Nuestra Señora del Transito, ἀρχαῖον συναγώγιον, τὰ λείψανα ἐνὸς ἀμφιθεάτρου καὶ μιᾶς ναυμαχίας τῆς ἐποχῆς τῶν Ρωμαίων καὶ τὸ περίφημον ἐργοστάσιον τῶν ὅπλων, ὅπου ἥγρασα ἐν ὥραιον ἐγγειρίδιον μὲ λαβήν ἐπαργυρωμένην καὶ μὲ λεπίδα γεμάτην ἀπὸ ἀρχειουργήματα, τὸ δόπιον τὴν στιγμὴν ταῦτην ἔχω ἐπὶ τοῦ γραφείου μου καὶ τὸ δόπιον, ἐὰν κλείσω τοὺς δόφιλμούς καὶ τὸ σφίγξω, μὲ κάρμνει νὰ νομίζω, ὅτι εύρισκομαι ἀκόμη ἐκεῖ, εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ἐργοστασίου, εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλλίου ἀπὸ τοῦ Τολήτου, ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας, ἐν τῷ μέσῳ κύκλου στρατιωτῶν καὶ ἐντὸς νέφους καπνοῦ σιγαρέτων.

Ἐνθυμούμαι ὅτι ὅταν ἐπέστρεψον πεζῇ εἰς Τόλητον, ἐνῷ διερχόμην ἔξοχικόν τι μέρος, μονήρεις ὡς ἔρημος καὶ σιωπηλὸς καὶ κατακόμβη, φωνὴ τις φρικώδης ἐκράγεται : «Fuera el extranjero!» (ἔξω δὲ ζένος!).

Η φωνὴ ἥργεται ἐκ τῆς πόλεως, ἐστάθην, δὲ ζένος ἥμην ἔγω, ἡ κραυγὴ ἐκείνη ἀπευθύνετο πρὸς ἐμέ, τὸ αἷμά μου ἀνεταράχθη. Η ἔρημία καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ μέρους ἐπηγένεσαν τὸν φόβον μου. Επρεφώρησα, καὶ ἡ φωνὴ ἐκ νέου :

— “ἔξω δὲ ζένος!

— Μὰ τι ὄνειρομακι, ἀνέκραξα σταματῶν ἐκ νέου, ἡ εἴμαι ἔξυπνος; Παιδίς φωνάζει; Πού; Διατί;

‘Ἐπανέλαβον τὸν δρόμον μου καὶ ἡ φωνὴ διὰ τρίτην φοράν :

— “ἔξω δὲ ζένος!

Στέκω καὶ πάλιν καὶ ἡνῶ καταθοριθμένος στρέφω πέριξ τὸ βλέμμα, βλέπω ἐν παιάνιον καθήμενον κατὰ γῆς, ὅπερ μὲ κυττασίει γελῶν καὶ μοὶ λέγει :

— Es un loco que cree vivir en el tiempo de la guerra de independencia; mire Usted; allí está la casa de locos. (Εἶναι ἔνας τρελλός δὲ δρόπιος νομίζει ὅτι ζῇ εἰς τὸν καριόν τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος. Κυττάξατε. Εκεῖ εἶναι τὸ φρενοκομεῖον). Καὶ μοὶ ἔδειξε τὸ φρενοκομεῖον ἐπὶ τοῦ λόφου μεταξύ τῶν τελευταίων σίκιων τοῦ Τολήτου ἀνέπνευσα καὶ ἀνεκουφίσθην.

Τὸ ἐσπέρας ἀνεγώρησα ἐν Τολήτου μὲ τὴν λύπην ὅτι δὲν εἶχον καριόν νὰ ἴσω καὶ νὰ ἔναντισθείων πάντας ἀρχαῖον καὶ θαυμαστόν, ἡ λύπη μου ὅμως αὕτη ἐμετριάσθη ἀπὸ τὴν ἀκατάσχετον ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἴσω τὴν Ἀνδαλουσίαν, ἡτις

δὲν μὲ δύονταν οὔτε στιγμὴν θυσχον. Ἀλλὰ ἐπὶ πόσον καιρὸν εἴχον τὸ Τόλητον πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν μου! Ἐπὶ πόσον χρόνον εἶδον καὶ ὡνειρεύθην τοὺς ἀποκρήμνους ἐκείνους βράχους, τὰ ἀτελεύτητα ἐκεῖνα τείχη, τὰς πενθίμους ἐκείνας δέσους, τὴν φαντασιὴν ἐκείνην ὅψιν τῆς μεσαιωνικῆς πόλεως! Καὶ σήμερον ἀκόμη συχνὰ ἀναπαρίσταται ἐνώπιόν μου ἡ εἰκὼν αὐτῆς προξενοῦσα μοι εἶδος τι θιλερός εὐχαριστήσεως καὶ αὐστηρᾶς μελαγχολίας καὶ παρασύρουσα τὸν νοῦν μοι εἰς χιλίας παραβούσους σκέψεις παρωχημένων χρόνων καὶ θυμαστῶν συμβάντων.

(Ἔπειται συνέχεια).

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΤΣΕΓΚ-ΚΙ-ΤΟΓΚ

Ἡ ΖΩΗ ΕΙΝΕ ΟΝΕΙΡΟΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ KINEZIKON

Ο σπουδαστὴς Λιέν σὲ Φεύ-Κιέν, ἔζη κατὰ τὸν IE' αἰῶνα. Εἶχε μετ' ἐπιτυχίας περατώσει τὰς γυμνασιακὰς του ἔξετάσεις, καὶ, ἐν τῇ μέθῃ του, διὰ τὴν πρόσφατόν του νίκην, περιεσέρετο ὑψηλοφρόνως μετὰ μιῶν τοῦ οὐρανίου κράτους ἀνὰ πάντα μέρος, πρὸς ἐπίδειξιν τῶν θριαμβῶν του. "Εμφανεν ὅτι τὸ μοναστήριον του Πί-Λού ἐφιλοξένει διακεκριμένον τινὰ φρενολόγον. Ἐπορεύθη ἐκεῖ, ἵνα ἔξετάσῃ ἢν ἡ φυσιογνωμία του τὸν προσώπου του ἵνα ἀνήρχετο ἡμέραν τινὰ εἰς τὰ ὑψηλὰ τοῦ Κράτους ἀξιώματα.

Παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ σοφοῦ, μὲ στάσιν πλήρης οἵτεως· τὸ μόνον, ὅπερ ἡ ὄψις του ἐξέφραζεν ἡτο ἡ ματαιοδοξία, καὶ ἀνεκίνει τὸ ριπίδιον του ὡς γυνὴ ἐπιτηδευμένη, πρᾶγμα προδίδον τι ἀκόμη τὸ ἴδιαζον εἰς τὸ πεφυσιωμένον του ὑφος.

Ο φρενολόγος τὸν ἔθεωρησε, τῷ εἰπε παντοίους κολακευτικούς λόγους καὶ ἐν τέλει τῷ ὑπερσχέθη εἰκοσι εἰτῶν ἀναπαυτικὴν ὑπουργίαν.

Καταμαγευμένος ἔξι αὐτῶν τῶν προρρήσεων, ὁ νεαρὸς αὐτάρεσκος ἡσθάνθη ἐπιτεινομένην τὴν ὑπέρμετρόν του ἡδη ὑπερηφάνειαν.

"Ηρχίσε νὰ βρέχῃ. "Ολη ἡ ὀμήρυγρις ἀπεσύρθη εἰς εὐρὺ διαμέρισμα τοῦ μοναστηρίου.

Γηραιός τις βόνζος ἐκάθητο ἐκεῖ ἐπὶ σκαμνίου ἀχυρίου ἀπερροφημένος ὑπὸ βαθείας μελέτης, οὐδὲ παρετήρησε καν τὴν θορυβώδη εἰσοδον τοῦ μικροῦ ὅμιλου, ἀπέμενεν ἀκίνητος καὶ μὲ τοὺς ὄφθαλμους κλειστούς.

Ο Λιέν ἐδέχθη τότε τὸ συγχρητήρια τῶν συντρόφων του εἰτίνες τὸν ἐκάλουν ἡδη: Κύριουν ὑπουργόν. Ἐδέχθη τὰς τιμὰς αὐτὰς μετὰ καλοκαγαθίας καὶ ψό τόσον σεβράχν ἐποψῖν ἐλατεῖ τὸ πρᾶγμα, ὥστε ἡρχίσε νὰ διανέμῃ ὑπαλληλίας εἰς ὅλους τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ὑπηρετῶν τοῦ μοναστηρίου.

Η παράτασις τῆς βρεχῆς ἡμέρας τοὺς νέους νὰ ἔξελθωσιν. Ο Λιέν ἡσθάνθη κούρασιν καὶ ἀπεκοινώθη ἐπ' ὀλίγον ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου. Αἱροντας εἶδε δύο ἀπεσταλμένους τοῦ αὐτοκράτορος, μὲ διάταγμα εἰς τὴν χειρά, παρουσιασθέντας ἐνώπιόν του καὶ προσκαλοῦντας αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα, παρὰ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητι, ἡτις ἐπέθυμει νὰ συνεζήτηται μετ' αὐτοῦ περὶ ζητήματος πολιτικοῦ ὑψίστης σπουδαιότητος.

Η κολούθησεν ἐν σπουδῇ τοὺς δύο ἀπεσταλμένους. εἰτίνες δὲν ἐπαυον τοῦ νὰ τὸν τιτλοφορῶσι «Πρόδρον τοῦ Συμβούλου».

Ἐν τῇ αὐλῇ διατοκράτωρ προύχωρησε πρὸς δεξιῶσιν του καὶ ἡκροάσθη τῶν συμβούλων του ἐν στάσει θυμαστικῆς ὑποταγῆς. Ἐψήφισε πάρκυτα ἵνα πάντες οἱ κατώτεροι ὑπάλ-

ληλοι τεθῶσιν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγῆς τοῦ Λιέν· διὰ νὰ προπέμψῃ τὸν ὑπουργὸν ἀναχωροῦντα ἀπεφάσισε νὰ τὸν περιβάλλωσι τὴν ἐπίσημον τοῦ ἀξιώματός του στολὴν καὶ νὰ τὸν θέσωσιν ἐπὶ ἵππου ἐκλεκτῆς γενεᾶς καὶ πλουσίως στολισμένου.

Εὐχαριστήσας τὸν αὐτοκράτορα, ὁ Λιέν κατηγόριον εὐθὺς ποὸς τὸ διαίτημά του, ὅπερ εἶχε καταστῆ πολυτελές μέγαρον. Μόλις μετετόπιζε τοὺς μύστακάς του, ἵνα καλέσῃ τινά, καὶ ἐκαποντάς φωνῶν ἐσπεύδον νὰ τῷ ἀπαντήσωσι, πανταχόθεν, ὅλαι δύο, μὲ θύρυσον ἐκκωφιτικόν.

"Ολοι οἱ προσωρινῶς ἀπὸ τῆς πρωτευούσης διαβαίνοντες ὑπάλληλοι τῷ ὑπερσέφερον ἐνθύμιον τι τοῦ ταξιδίου τῶν συνιστάμενον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ προϊόντων σπανίων τῶν διαφόρων τόπων· οἱ προστατευόμενοι θεσιθῆραι, οἱ ἐπιφθαλμιῶντες ἀξιώματα τι δέν ἐπαυον πληροῦντες τὰς ἀπεράγτους αὐτοῦ αἰθούσας.

'Εξήρχετο; "Ολοι προσέκλινον ἐνώπιόν του. Ἡξίου ν' ἀνταποδίῃ τὰς ὑποκλίσεις δι' ἐλαφροῦ χαιρετισμοῦ εἰς τοὺς ὑπογραμματεῖς τοῦ κράτους· ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀλλους, νεῦμα τῆς κεφαλῆς του ἀπλούν ἡτο δι' ἐκείνους ὑπέρμετρος τιμῆς.

Εἰς τῶν προστατευούμενῶν του τῷ ἀπέστειλεν ὄργκηστραν ἀποτελουμένην ὑπὸ δέκα νεανίδων, ὃν αἱ δύο εὐειδέστεραι ἐπροτιμήθησαν. Τέλος, ἐμβήσκετο καθ' ἡμέραν ὑπὸ τιμῶν καὶ ἀπολαύσεων.

Ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν ποικίλων ἀσχολιῶν καὶ τῶν ἀπειροθύμων του ἀπολαύσεων, τῷ ἀπέμεινεν ἐν τούτοις καιρὸς καὶ ικανὴ ὁσιείας αἰσθήματος ἵνα ἐνθυμηθῇ ἀργαλεῖονφίλον, ὅστις τὸν εἶχεν ἀλλοτε ὑποχρεώσει, κατὰ τὴν μεμακρυσμένην ἡδη ἐποχὴν ἐκείνην καθ' ἡτο ἀσημος σπουδαστής.

'Ἀπεράγασεν εἰς τὸν πτωχὸν αὐτὸν ἀνθρώπον νὰ ἐχρήγει μίαν καλὴν θέσιν, καὶ τὸν συνέστησεν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ἡτις, τὴν ἐπαύριον εὐθὺς, ἀνήγαγε τὸν προστατευούμενόν του εἰς θέσιν σημαντικήν.

'Ἄλλα, ἐὰν ἐνεθυμεῖτο τοὺς φίλους του, δὲν ἐλησμόνει καὶ τοὺς ἐχθρούς του. Κατέστησεν ἐκπτωτὸν τοῦ βαθμοῦ του, διατῶν τιμητῶν τῶν ὀπαδῶν του, ὑπάλληλον τὸν ὄποιον ἐμίσει.

Κακοί τινες συνωμόσαντες ἐναντίον τῆς ζωῆς του ἐπειράθησαν νὰ τὸν δολοφονήσωσιν, ἐν φέξηρχετο τοῦ μεγάρου τοῦ. Διέφυγεν εὐτυχῶς τὰς βολὰς τῶν κακούργων καὶ διενήργησεν εὐθὺς τὴν καρατόμησίν των.

"Οτε αἱ δύο εὐνοούμεναὶ τοῦ ὄργκηστρίδες ἀπέθυνον, ἐπόθησεν ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν μίαν ἔξι ἐκείνων διὰ θελκτικῆς κόρης, τῆς γείτονος τοῦ διαιτήματός του, ἥν ἐνήργησε καὶ ἀπήγαγεν παρὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων της, καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῆς νεανίδος αὐτῆς.

'Ἐν ὀλίγαις λέξεσι, πᾶς πόθος τῆς καρδίας του ἐπραγματοποιεῖτο ἐν ρεπή ὄφθαλμοῦ καὶ ὅλη τοῦ ἡ ὑπαρξίας διέρρεεν ἐν ἀπολύτῳ εὐδαιμονίᾳ, ἥν οὐδὲν ἐπήρχετο ἵνα διαταραχῇ.

Πολλοὶ αὐλίκοι τὸν κατέκρινον κρυφίως, ἀλλὰ τοικύτην ἡτο ἡ θέσις του, ὃστε οὐδεὶς ἐτόλμαχε νὰ τὸν ἔψευε δημοσίᾳ.

'Ο πρόεδρος τῆς αὐτοκρατορικῆς τιμητείας, ὁ Παύ, μὴ ἀνεγόμενος πλέον νὰ βλέπῃ τόσας ἀδικίας διαπραττομένας ἀτιμωρητεῖ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ, ἀπεφάσισε τέλος νὰ παρουσιάσῃ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἀναφορὰν περιλαχθάνουσαν τὰς ἔξης:

"Ο ὑπουργὸς τοῦ Κράτους εἶνε κοινὸς θυητός, ταπεινῆς καταγωγῆς.

"Χάρις εἰς εὐστοχόν του συμβούλην, εἶχεν εὐτυχῆσει ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς Νιμετέρας Μεγαλειότητος, ἡτις τὸν περιβάλλει διὰ τῆς ιδιαίτερους της εὐνοίας, ὡχι μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς του ὅλους, ἀνιόντας καὶ κατιόντας.

"Αντὶ ἐκείνος νὰ ἔξαντλῃ τὰς δυνάμεις του, εἰς ἔνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης του, ἀπεδίδων εἰς τὴν κυβέρνησην ἐλαφράς τινας ποιησίας, ἀπωφελεῖται τοῦ ἀξιώματός του πρὸς ίκανον ποίησιν τῶν ἀτομικῶν του πόθων, πρὸς πραγματήν τῶν